

Izhaja poljubno najmanj štirikrat na leto. Posamezne številke 15 vinarjev. V „Zvezi“ združena gasilna društva dobivajo „Gasilca“ brezplačno. Urednik FRAN BARLE v Ljubljani.

GASILEC

Cene enkratnim oglasom:
cela stran 37 kron 60 vin.,
1/2 strani 18 kron 80 vin.,
1/4 strani 9 kron 40 vin.,
1/8 strani 4 krone 70 vin.
Pri večkratnem oglašanju
:: primeren popust ::

Glasi „Slovenske deželne zveze prostov. gasil. društev na Kranjskem“.

V Ljubljani, dne 20. decembra 1915.

Predsedstvene vesti.

Najvišja zahvala.

Predsedstvo »Slovenske deželne zveze prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem« je oddalo dne 18. avgusta 1915 po odposlanstvu pri deželnem predsedništvu udanostno izjavo povodom Najvišjega rojstnega dneva Njegovega Veličanstva. Na to je došlo predsedstvu »Zveze« potom župana ljubljanskega g. dr. Ivana Tavčarja naslednje pismo:

»Njegova ekselenca gospod deželni predsednik za Kranjsko me je z razpisom z dne 9. septembra 1915, štev. 1746/pr., po Najvišjem naročilu poveril, da cenjeni »Slov. deželni zvezi prostov. gas. društev na Kranjskem« sporočim Najvišjo zahvalo za udanostno izjavo povodom Najvišjega rojstnega dneva Njegovega Veličanstva.

Predsedstvo.

Zvezno tajništvo.

Odbor »Slov. dež. zveze prost. gas. društev na Kranjskem« je imel dne 24. novembra 1915 ob 2. uri popoldne v Ljubljani svojo sejo, katere so se tovariši odborniki skoraj polnoštevilno udeležili. Poleg običajnih točk je bilo na dnevnem redu tudi poročilo o prevaževalnih četah, poročilo o podelitvi podpor in volitev začasnega poslovođje. Načelnik se je pooblastil, da si za dobo vojaškega službovanja zveznega tajnika tov. Mikuža poišče moč, pi bo vodila tajniške posle »Zveze«. Pisma namenjena »Zvezi« je odlej naslovljati na načelnika tovariša Josipa Turka v Ljubljani, Radeckega cesta št. 3.

Članarina društev.

Članarino, 20 vinarjev za vsakega člana, je za leto 1914 in 1915 vposlalo »Zvezi« le malo število gasilnih društev. Vemo, da je vsled vojnih razmer marsikatero društvo v stiskah, da nima ne blagajnika, ne tajnika in ne načelnika in da tudi denarne razmere niso povse zadovoljive, toda gotovo ima vsako društvo človeka, kateremu je izročena blagajna in ta naj s poštno nakaznico vpošlje članarino načelniku »Zveze«, tovarišu Josipu Turku v Ljubljano.

Zopetna izdaja »Gasilca«.

Vojne razmere so nam za nekaj časa ustavile »Gasilca«. Pri najboljši volji nam od pričetka vojske pa do danes ni bilo mogoče izdati nobene številke. P. t. naročnike prosimo, naj vpoštevajo sedanje razmere in naj nam še nadalje ostanejo zvesti. Ne moremo sicer obljubiti, da bo »Gasilec« vbodoče redno izhajal, storili pa bomo kar je v naši moči.

Uredništvo.

Odborova seja »Slovanske gasilske zveze«.

V dobi velike važnosti, v dobi velikanskih historičnih dogodljajev sešli so se zastopniki slovanskih deželnih zvez pri odborovi seji Slovanske gasilske zveze dne 11. septembra t. l. na Dunaju, da se posvetujejo o delovanju gasilstva v teh valovitih dneh in združijo k skupnemu delovanju.

Zborovanja so se udeležili tovariši Rud. Gudrich iz Radune, Jan Juchelka iz Hlubotce v Šleziji, Josip Turk iz Ljubljane; iz Moravske: cesarski svetnik Karol Vozab iz Brna, Rudolf Ludwig iz Moravske Ostrave, J. Jančík iz Kojetina, Fran Vilim iz Rozsoch in Fran Hrab iz Morkovic. Iz Češke so se udeležili zborovanja: tov. M. Mayer iz Horažďovic, I. B. Hubalek iz Češ. Třebove, Ad. L. Seidl iz Nachoda, B. Křečan iz Trhova, Štěpanova in J. Macháček iz Javornice. Galičani in Štajerci pri zborovanju niso bili zastopani.

Predsednik tov. Rud. Gudrich otvoril je zborovanje z naslednjim patrijotičnim nagovorom:

»Preden preidemo k posvetovanju, dovolite mi, da vaše misli obrnem na prevzvišeno osebo, na našega najvišjega gospoda, kateremu se nudi na večer njegovih dni kupa bridkosti. On, knez miru, prizadeval si je vse svoje žive dni združiti svoje narode k skupnemu delovanju v korist celokupne države. In narodi pridružili so se v verni udanosti Njemu ter opetovano dokazali, da so nerazdružljivi s tronom Habsburškim. Zmagovita naša vojska poglala je sovražnika daleč čez naše meje in dal Bog, da obvaruje še nadalje našo zemljo pred opustošenjem. V tem trenutku obračamo se z zaupanjem do svojega najvišjega gospoda in ponosno zroč na našo armado kličemo: Njegovo Veličanstvo presvetli cesar in kralj Franc Jožef naj živi, slava!«

Nagovor tov. Gudricha je bil sprejet z navdušenjem ter se je izjava najglobokejše udanosti odposlala c. kr. kabinetni pisarni.

Za tem prične se z dnevnim redom.

I. Čitanje zapisnika zadnje seje, ki se je vršila na Semmeringu, se opusti, ker je bil itak odposlan vsem odborikom in tehnični komisiji.

II. Predsednik tov. Gudrich poroča, kateri sklepi zadnjega zborovanja na Semmeringu so se izvršili in kateri so morali zaradi mobilizacije ostati nerešeni. Nerešeni so ostali sklepi o izdaji skupnega lista, gasilskega Slovnika, naprava skupnega poslovnika, naprava normala za vaje z brizgalno in gasilska šola v Pragi. Nerešena je morala ostati tudi zadeva o spojkah, zlasti zategadelj, ker je moral iti inž. Kozak k vojakom.

III. Tov. Mayer je poročal o »Gasilstvu in Rdečem križu«. Poročal je obsežno, poljudno do najmanjše podrobnosti. Povdarjal je zlasti, kako velike važnosti je ta človekoljubna naprava v današnjih dneh, koliko je storila

doslej in v kakšnem razmerju je gasilstvo z »Rdečim križem«. Po živalni razpravi se sprejme resolucija tovariša Mayerja:

1. V principu smo za skupno delovanje z »Rdečim križem«.

2. Hočemo v sedanjih časih sodelovati pri snovanju kolon, vendar pa ostanemo solidarni.

3. Soglašamo z izprošeno organizacijo »Rdečega križa«, kar se tiče reševalnih čet, toda vsaka deželna gasilska zveza mora biti zastopana pri deželnih zvezah »Rdečega križa« ter si pridržujemo jezikovno ravnopravnost in kot deželne gasilske zveze popolno samostojnost, to pa že z ozirom na to, ker imamo kot gasilske združitve pravice in dolžnosti, ki izvirajo iz požarnih policijskih zakonov, podpornih zakonov itd.

4. Prosimo, da bi nas zveza avstrijskega »Rdečega križa« pri snovanju reševalnih čet gmotno in moralno podpirala, mi damo delo in členstvo.

IV. **Tov. Hubalek** poroča o »**Mladeniških naraščajih pri prostovoljnih gasilnih društvih in o vojaški vzgoji mladine**«. Po poročilu tov. Hubaleka naj ima vsako gasilno društvo gasilski naraščaj, zlasti po deželi, ki naj se izvežba za bodoče gasilce. Naraščaj naj se v kurzijah, predavanjih, z vajami itd. vodi k dobremu vedenju, k npravnosti in telesnemu razvoju. Tov. Hubalek sestavi navodila za vzgojo naraščajev.

V. O **blagajniškem stanju** je poročal tov. cesarski svetnik **Vozab**. »Rdečemu križu« se nakaže 500 K.

VI. **Pri raznoterostih** poroča tov. predsednik, da je »Slovanska gasilska zveza« povabljen k »Reichsverbandu« na važno skupno posvetovanje. Izvolijo se za odposlance tov. Gudrich, Mayer in predsednik tehnične komisije tov. Ludwig. Posvetovanje se je vršilo dne 12. septembra na Dunaju. Po štiriurnem zborovanju zaključil tov. predsednik odborovo sejo.

Naši gasilci na bojišču.

Med junaki, ki se bore na različnih bojiščih za cesarja in domovino, je veliko število gasilcev, ki pripadajo našim gasilnim društvom. Za našo statistiko bi bilo velike važnosti, ako bi društva vposlala predsedstvu izkaze onih članov, ki so odšli k vojakom in izkaze onih, ki so ostali doma. Velikega statističnega pomena bi bil tudi izkaz o padlih in vsled ran ali vsled obolevnosti v vojni umrlih članov, kakor tudi izkaz o odlikovanih članih. Pozivljamo naša društva, naj nam pošiljajo omenjene izkaze, da to v prihodnji številki »Gasilca« primerno ovekovečimo.

Vemo, da so gasilna društva, kjer je odšel načelnik, podnačelnik in tajnik k vojakom in da je društveno, zlasti administrativno gibanje zaostalo, toda prepričani smo, da ima vsako društvo kakega člana, ki bi napravil take izkaze. Greh bi bilo, če bi zanemarili tako statistiko, zakaj zanimiva ni samo za sedanjost, zanimiva bi bila zlasti za naše potomce.

Fran Mulaček:

Gasilstvo v 17. stoletju.

Ljubljanski meščani so v prejšnjih stoletjih grozno trpeli vsled požarov. Ti so bili često na dnevnem redu in so povzročili včasih strahovito škodo. Nastajali so po navadi v predkrajih, največkrat pa v okolici Št. Jakobske cerkve ali pa, kar je bilo največkrat, v Trnovem. Tam so stale s slamo krite kočice, pomešane s kozolci in skednji in od tam se je pogosto razširjal ogenj tudi v notranje mesto, kjer v obrambo tudi ni bilo veliko bolje skrbjeno. Glavni vzrok teh požarov je bila seveda najpogostejša nepredvidnost, ki se je pogosto kruto maščevala. Tako n. pr. leta 1630. Tiste čase so namreč meščani spremljevali procesijo na Veliki petep z gorečimi bakljami. Tega leta

je od neke baklje veter odnesel iskro v kozolec in nastal je požar, ki je vpepelil vse hiše okolu Sv. Jakoba in Sv. Florjana. Tudi smodnišnica na ljubljanskem gradu je zletela v zrak.

Da se preprečijo ti večni požari, se je leta 1676. odločil tedanji župan Ivan Dolničar, da organizira gasilstvo in sestavi je v ta namen sledeči požarni red:

»Požarni red in navodilo,

kako se je ravhati v slučaju požarja, (pred katerim naj nas Bog milostljivo obvaruje) v glavnem mestu Ljubljani.

Prvič je dolžnost vsakokratnega župana, sodnika in najodličnejših občinskih svetnikov, da takoj hite na kraj požarja in tam s svojo uradno oblastjo priganjajo meščane k največji pridnosti pri gašenju ognja in rešitvi v nevarnosti nahajajočih se predmetov.

Drugič mora vsak hišni gospodar, čigar hiša je od ognja oddaljena in tako iz nevarnosti, s kakim pripravnim orodjem opremljen, hiteti na kraj nesreče in se tam po možnosti truditi, da se nevarnost odstrani. Če je pa kdo osebno zadržan priti na pomoč, mora pa v nadomestilo poslati kako drugo osebo, pa naj si bode moža ali pa žensko, ki mora prinesiti s seboj škaf ali kaj drugega pripravnega.

Preskrbljeno je tretjič, da se v slučaju ognja pošlje na vsaka mestna vrata 10 do 15 oboroženih mož, ki v odsotnosti meščanov čuvajo, da ne pride noben tujec v mesto in s tem tudi zabranijo, da se ne krade po hišah ali se zgode sicer kake nerednosti.

Koristno je tudi četrtič, da se na kraj požarja odpošlje kakih 25 oboroženih mož. Dolžnost teh je, da vzdržujejo red, priganjajo navadno ljudstvo k delu, skrbeti jim je, da ti ljudje ne prodajajo zijal, ampak pomagajo reševati lastnino pogorelecev.

Petič. Vsi mojstri, izvezeti so oni, ki so spodaj specialno omenjeni, zbero se s svojimi pomočniki in vajenci pri svojih zadrugah načelnikov. Mojstri morajo priti oboroženi, pomočniki in vajenci pa opremljeni s sekirami, škafi ali čim drugim. Zadrugni načelniki odvedejo potem svoje zadruge pred magistrat, kjer dobe od uradnikov nadaljnja navodila. V slučaju velike sile, pa naj vsak zadrugni načelnik brez odloga hiti s svojo zadrugo k ognju, kjer naj po lastni previdnosti vodi reševalno akcijo, dokler ne pridejo drugi v to poklicani.

»Navodila za posebna dela in one, ki jih morajo izvrševati«.

Šestič. Dolžnost mercev soli, opekarjev in dninarjev je, hiteti po drogeve in lestve. Prvi vzemo one, ki vise pri špitalskih vratih, drugi, one z zida pri Vicedomskih vratih in zadnji one, ki so shranjene pri skladišču za kruh in jih kakor hitro le mogoče nesó k ognju.

Teh drogov in lestev naj se sedmič poslužijo dimnikarji, zidarji, kamnoseki in tesarji, ki so vajeni plezanja, v čimvečjo korist svojega someščana.

Osmič naj za te kljuke in drogeve poprimejo tudi kovači, ključavničarji, kleparji in nožarji, ki so že po svoji obrti vajeni ognja. Priporoča se jim, da to delo opravljajo z največjo pridnostjo in požrtvovalnostjo.

Trnovčani morajo devetič takoj, ko zaslišijo biti plat zvona ali bobnanje, priti na »rotovž«. Tu vzemo tam viseče škafe in štiri velike plahte in z njimi odhite k požaru. Škafe rabijo kakor je navada, plahte pa namočene razgrnejo po strehah najbližnjih hiš. Skrbeti morajo, da so te plahte vedno zadostno mokre in jih morajo po odstranjenju nevarnosti nesti nazaj, kjer so jih dobili.

Desetič. One škafe, ki jih ima spravljene na magistratu stanujoči sluga, vzamejo pekovski pomočniki, ki se jim ukazuje, da jih pri ognju pridno rabijo in jih potem slugi nazaj izroče.

Enajstič. Naloga v mestu stanujočih voznikov in hlapcev je, na magistratu shranjeno veliko brizgalnico in

velike sode, ki so vedno napolnjeni z vodo, kakor hitro mogoče peljati k požarju. V vspodbudo plača magistrat onemu, ki pripelje brizgalnico en tolar. Če je požar na kraju oddaljenem od vode, dobi oni, ki pripelje prvi sod, 2 fl. drugi 1 fl. 30 kr., tretji 1 fl. in sedmero sledečih vsak po pol goldinarja.

Če dva najstič nastane (pred čemur nas pa vse-mogočni Bog vsikdar milostljivo obvaruj) požar po noči, se zastražijo mestna vrata še bolje. Ti stražarji imajo dolžnost zabraniti tujcem vhod v mesto, zabraniti tatvine in rope ali celo kaj hujšega.

Kdor bi se trinajstič hotel odtegniti zgoraj navedenim dolžnostim in bi hotel morebiti celo krasti in ropati, bo kaznovan brez milosti in se iztira iz mesta.

Štirinajstič mora mestni sodnik s pregledniki, ki so zato določeni, pregledati vsako četrtletje vse dimnike v mestu in predmestjih in tako z odstranjenjem nerednosti pri istih preprečiti izbruh ognja. Če naleti pri teh ogledih na zanikernosti, naj dotične gospodarje po zasluženju kaznuje.

Dalje mora mestni sodnik vsakih osemindirideset dni razglasiti, da mora vsak hišni gospodar, posebno pa oni na Starem trgu, v Rožni in Hrenovi ulici in oni, ki imajo svoje hiše na krajih, oddaljenih od vode, imeti pred hišo in pod streho po en vedno z vodo napolnjen sod. Na to odredbo mora posebno paziti v poletju, v času suše.

Dalje mora sodnik razglasiti, da ne sme noben hišni gospodar, posebno pa ne gostilničar, imeti v svoji hiši več kakor 2 centa sena ali slame in še ta dva mora imeti na skrbno zavarovanem kraju. Razglasiti mora, naj se ne drzne nikdo, tudi za las ne, prekoračiti te naredbe, zakaj dokazano je, da je največkrat vsled neprevidnega ravnanja z mrvo in slamo nastala nesreča. Posebno pa velja ta predpis za Trnovčane in se bode krivec za kazen izgnal iz mesta in tudi drugače strogo kaznoval.

Končno se pa meščanom najtoplejše priporoča, naj, kadar je požar že izbruhnil, ne izgube glave, ampak hladnokrvno pregledajo, kje je pomoč najbolj potrebna in kam se bo požar skoraj gotovo obrnil in to preprečijo s tem, da podero v nevarnosti nahajajoče se hiše.

Ljubljana, na magistratu 17. aprila 1676.

Ljubljanci so v sledečih letih imeli kmalu priliko, spoznati dobroto te odredbe. Celo stoletje ni bilo nobene večjega požara. Šele v 18. stoletju, ko so se že odvadili previdnosti, so nastali zopet velikanski požari, ki so povzročili veliko škodo in uničili cele okraje. Tako n. pr. leta 1767., ko je pogorelo 61 hiš, in leta 1774., ko je ogenj uničil 139 hiš in tri cerkve, t. j. Št. Jakobsko, Florjansko in cerkev sv. Rozalije.

F. Ksaver:

Gasilstvo in vojna.

Vojne razmere kličejo vse sinove domovine na krov. Tudi slovensko gasilstvo je poklicano, da stori v polni meri svojo dolžnost. Slovensko, v naši »Zvezi« zduženo gasilstvo, ki je prešinjeno patrijotičnega duha ter iskrene ljubezni do domovine in cesarja, se dobro zaveda te dolžnosti. Ravno gasilstvo je tisti faktor, ki pri vsaki priliki povdarja ljubezen do vladarja, do domovine in do svojega bližnjega, zlasti v onem trenutku ko preti nevarnost. Kar je naših tovarišev pod orožjem — vsi so pripravljeni dati cesarju, kar je cesarjevega; kar je ostalo naših tovarišev doma, tem velja naš poziv, naj z ljubeznijo in dejanjem služijo vsemu in vsakemu, kdorkoli in karkoli deluje v proslah zmagovite vojne, v tolažbo, pomoč in podporo žalostnim, obupajočim, ostavljenim in trpečim! Vse te bolesti naj gredo v naša srca, da živo čutimo z brati

in sestrami, delimo z njimi njihovo bol, delimo med nje, kar imamo in premoremo ter v skupnem, nestrpnem hrepenenju s svojim ljudstvom pričakujemo trenutka končne slavne zmage.

Mnogo je očetov-gasilcev in naših žen-mater, ki so njih sinovi pod prapori cesarske vojske. Na pot smo jim dali žarko ljubezen do doma in cesarja, naše molitve k Vsemogočnemu jih spremljajo, naj jih čuvajo blagoslovi v skrbih trepetajočih, toda ne obupajočih naših src! Mnogo je gasilskih skromnih domov, ki so kakor mračna svetišča, koder sijajo nevidni plameni ljubezni do svojcev in upanja na zmagoslavni povratek. Tovariši! Skrbi in bolesti tešimo z dobrimi deli! Pomagajmo tistim, ki so še ubožnejši! Pridružimo se vsaki pomožni akciji, zlasti pa delovanju »Rdečega križa«! To najlože storimo s tem, da sestavimo prevaževalne čete v svojih gasilnih društvih, ki naj prevažajo ranjence in bolnike s kolodvorov v bolnišnice in iz bolnišnic na kolodvore. Resnost časa in naše prepričanje zahtevata, da se popolnoma posvetimo službi domovine. Zlasti pozivljamo društvene in župne načelnike, naj pritegnejo vse svoje članstvo k dobrim delom usmiljenja in nagle pomoči. Na pomoč, živel cesar, živela domovina!

F. Ksaver:

„Rdeči križ“.

Avstrijska družba »Rdečega križa« je ena najblago-dejnejših naprav naše domovine. V mirnem in v vojnem času »Rdeči križ« ne glede na stranke, ne glede na narodnost in ne glede na vero marljivo razvija svoje blaženo delovanje. V mirnem času skrbi »Rdeči križ« za obširne pomožne akcije pri epidemijah, pri nezgodah in nesrečah, za opravo bolnišnic, za desinfekcijske pripomočke, za reševalne oddelke na suhem, za mile denarne darove, za izvežbanje poklicnih strežnic, za izvežbanje pomožnih bolniških strežnic in za napravo strežišč itd. V vojnem času skrbi »Rdeči križ« za prevažanje ranjencev, za sanitetno opremo na obvezovališčih, za obveze, za obvezne zavojčke, ki jih dobi vsak vojak, za rentgenove vozove, za bojne bolnišnice, za pomorske bolnišnice, za društvene bolnišnice, za marodišnice in okrevalnice, za privatne oskrbovalnice, za postajališča in okrepevališča ob železnicah, za poizvedovalne in izkazovalne pisarne, za denarne podpore za ponesrečence v aktivni službi, za invalide, za vdove in sirote v vojni padlih ljudi.

Iz suhoparnega naštevanja delovanj je razvidno kako važne posle ima »Rdeči križ« v mirnem, zlasti pa v vojnem času. Dolžnost posameznika je, da po svojih močeh podpira »Rdeči križ«, zlasti pa je dolžnost gasilnih društev, da se, kjer le mogoče, pridružijo delovanju »Rdečega križa«. Izmed gasilnih društev, ki so združena v »Slovenski deželni zvezi prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem« je osmero društev, ki so prevzela prevažanje ranjencev in bolnikov pri »Rdečem križu«, in sicer Bled s 6, Ilirska Bistrica z 12, Kranj s 33, Krško z 11, Litija s 13, Ljubljana s 37, Toplice z 10, Zagorje ob Savi z 10 člani. Njegovemu Veličanstvu se je opetovano poročalo o delovanju gasilnih društev pri prevažanju ranjencev in bolnikov in vsikdar so bili poročevalci pooblašeni izreči gasilnim društvom za sodelovanje cesarsko zahvalo. Tudi Njegova Visokost nadvojvoda Fran Salvator je ponovno izrekel priznanje in zahvalo gasilnim društvom za točnost in vestnost pri prevažanju ranjencev in bolnikov.

Tovariši, prijavite svoje društvo kot prevaževalno četo k »Rdečemu križu«. Prijave sprejema predsedstvo »Zveze« ter jih odpošilja vodstvu »Rdečega križa« na Dunaj I., Milchgasse Nr. 1/I.

Odlikovani gasilci.

V imenu Njegovega Veličanstva podarila je Njegova cesarska visokost prejasni nadvojvoda Fran Salvator za zasluge pri prevažanju ranjencev in bolnikov naslednja odlikovanja:

a) častni znak II. vrste z vojno dekoracijo:

Tov. Josipu Turku, načelniku »Slov. zveze prost. gasilnih društev na Kranjskem;

b) srebrno svetinjo z vojno dekoracijo:

1. Ivanu Daxu, vežbalcu in orodjarju v Ljubljani,
2. Antonu Dintarju, podnačelniku v Ljubljani,
3. Gašperju Kumlju, reševalcu v Ljubljani,
4. Alojziju Pippu, tajniku v Ljubljani,
5. Antonu Zdraviču, reševalcu v Ljubljani;

c) bronasto svetinjo z vojno dekoracijo:

1. Franu Kalmusu, varuhu v Ljubljani,
2. Franu Lapajnarju, varuhu v Ljubljani,
3. Maksu Levcu, četopoveljniku v Ljubljani,
4. Antonu Jezeršku, redniku v Ljubljani,
5. Antonu Kaduncu, strojniku v Ljubljani,
6. Vidu Bratužu, vezaču v Ljubljani,
7. Ignaciju Kvasu, redniku v Ljubljani,
8. Antonu Perteklu, varuhu v Ljubljani,
9. Franu Florjančiču, četopoveljniku v Ljubljani,
10. Antonu Kavčiču, četopoveljniku v Ljubljani.

Naše najiskrenejše častitke vsem zgoraj imenovanim k Najvišjemu odlikovanju, katero so zaslužili z ljubeznijo do naših trpečih bojevnikov, v nadi, da še nadalje ostanejo zvesti svojim človekoljubnim načelom.

Društvene in župne zadeve.

Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo je imelo v društvenem letu 1914/1915 — 12.575 K 5 vin. dohodkov in 9419 K 41 vin. stroškov. Podporni sklad izkazuje 9815 K 46 vin., bolniška blagajna 27.709 K 91 vin. premoženja. Avtosklad znaša 1237 K 50 vin.

Slovenska deželna zveza prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem je imela svoj zadnji občni zbor dne 28. junija l. l. na Viču pri Ljubljani. Ker vsled vojnih razmer nismo mogli objaviti sklepov zborovanja, jih prijavljamo danes, v kolikor pridejo še v poštev. Skupno stanje »Zveznega« premoženja je znašalo 8959 K 45 vin., od tega pripada 7569 K 36 vin. jubilejnemu podpornemu skladu. Dohodkov je bilo v preteklem poslovnem letu 2079 K 64 vin., stroškov pa 1858 K 34 vin. Blagajniku se izreče zahvala in da odveza. V nadaljnji razpravi se sprejme predlog, da se dela na to, da »Gasilec« postane glasilo vsega slovenskega gasilstva, ki je združeno v »Slovanski gasilski zvezi«.

Požari.

Eksplodizija dveh ameriških smodnišnic. Pred kratkim sta zleteli v Wilmingtonu v Severni Ameriki dve smodnišnici v zrak. Z eksplozijo sta bili težko poškodovani tudi dve najbližnji tovarni in neki vlak, ki je slučajno pripeljal v bližino eksplozije.

Skrivajte vžigalice pred otroci. Pred okoli osmimi dnevi je v Črni vasi Francetu Jankoviču med tem, ko se je mudil s svojo ženo v Ljubljani, pogorel skedenj s senom in nekaj žita. Kakor se je dognalo, povzročil je požar njegov 4letni sinček pri igranju z vžigalicami.

Literatura in kritika.

Zveza zgornjeavstrijskih gasilnih društev nam je vposlala vestno sestavljen statistični pregled o svojih gasilnih društvih. Zveza ima 45 žup, 37.782 izvršujočih in 15.492 podpornih članov.

Razne stvari.

Gasilstvo v New Yorku. Gasilski strokovni listi poročajo, da ima mesto New York 5000 stalnih gasilcev, ki so razvrščeni v 259 čet. V letu 1914. je bil ogenj naznanjen 16.245krat. Škoda, ki so jo napravili požari znaša 8.217.811 dolarjev. Na posamezni požar pride 46.411 dolarjev.

Ženske-gasilke. Nad neko vasjo v bližini Bocna na Tirolskem je izbruhnil gozdni požar. Prvi dan so omejili požar na ta način, da so napravili jarke okoli ognja. Ponoči je ogenj vendar udaril čez jark in velikanski oblaki dima so se jeli valiti iz gozda. Ker možkih gasilcev v vasi ni, podal se je ženski gasilski oddelek oborožen z lopatami, motikami, sekirami, rovniciami in žagami na kraj požara. V štirih urah je bil ogenj pogašen in vrle gasilke so se, črne kakor Miklavžev parkelj, vrstile domov. Gašenje je vodila hčerka vaškega gostilničarja.

Frančižek Vejdělek, cesarski svetnik in ravnatelj praškega gasilskega zbora, stopil je s 1. decembrom 1915 v stalni pokoj. Vejdělek je stopil leta 1894 na čelo praškega gasilstva in v kratkem času ga je reorganiziral in dvignil na višino popolnosti. Zasluga cesarskega svetnika Vejděleka je, da se je skrčilo število požarov v Pragi in da velikih požarov leta in leta ni bilo. Ravnatelj Vejdělek češkemu gasilstvu gotovo ostane v najlepšem spominu in tudi nam, saj smo ga pri gasilskih priredbah videli v Ljubljani in poznamo njegove vrline. Naj dolgo in v zadovoljstvu uživa zasluženi pokoj!

Pogovori.

Gasilnemu društvu v M. Podatki o cesarski jubilejni ustanovi avstro-ogrskih zavarovalnic v podporo ponesrečenih gasilcev in njih zapuščencev so objavljeni v »Gasilcu« letnik 1911, števil. 2.

Gasilnemu društvu v P. V nekaterih krajih so celo okrajna glavarstva izdala pozive na ljudstvo, naj tudi ženske in dečki od 14. leta dalje delujejo pri gašenju. Tudi nekatera izmed naših društev so pritegnila ženske in fantje od 14. do 18. leta k društvu in to se baje pohvalno obnaša. Ženske so zlasti za red in snažnost v orodišču, za polaganje cevi, donašanje vode itd. porabljive. Pravil za sedaj ni treba predrugati, ker je itak zvezni odbor že sklepal o enotnosti pravil za vsa gasilna društva. Dekleta in fantje naj se za sedaj smatrajo za gasilski naraščaj.

Več članom, ki povprašujejo po gasilskem koledarju. Gasilskega koledarja za leto 1915 ni bilo mogoče izdati, ker so nam vojne razmere to preprečile. Dal Bog, da se skoraj vrnejo mirni časi, da pridemo do rednega delovanja.

Radovednim primorskim gasilcem. Res je, da je Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo dne 21. novembra 1915 odposlalo na poziv vojaške oblasti 10 mož broječi gasilski oddelek v Gorico. Oddelek je vzel s seboj dve brizgalni in 1500 m cevi ter se je die 23. novembra ponoči čil in nepoškodovan vrnil v Ljubljano.

Jubilejna ustanova

cesarja Franca Jožefa I. za onemogle in ponesrečene gasilce, oziroma njih vdove in sirote ima 7000 kron premoženja. Ustanova se je doslej podelila že trinajst m gasilcem, oziroma vdovam v znesku po 60 kron. Gasilci, nabirajte še nadalje prispevke za to ustanovo ter jih pošiljajte zveznemu predsedstvu, ki jih plodonosno nalaga v hranilnico.

Predsedstvo.

Gasilske znamke,

ki naj bi jih gasilci prilepljali na svoja pisma, ter s tem doprinali majhen dar za jubilejno ustanovo, se dobe pri zveznem odboru v polah po 50 komadov. Tovariši, rabite pridno te znamke pri vsaki priliki, posebno pri gasilskih prireditvah, za šaljivo pošto itd.

:: Cena: 100 znamk 50 vinarjev. ::

Velika zaloga modnega
:: blaga ::

Feliks Urbanc

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta
pri Frančiškanski cerkvi.

Blago za gasilske kroje (uniforme), sukneno in platneno,
:: različne kakovosti. ::

Za gasilna društva lahki pla-
:: čilni pogoji. ::

Izgotovljene obleke in suknje

za moške, ženske, dečke in otroke dobite v obilni izbiri po zanesljivo nizkih cenah v manufaktorni in konfekcijski trgovini

„Pri Škofu“

v Ljubljani „Pred Škofijo“ št. 3, Medarska ulica, Lingerjeva ulica (podružnica tvrde R. Miklauc).

Velika izbira blaga za obleke, za perilo, postelje, odeje itd. — Na željo izgotavlja se obleka tudi po lastnemu krojaču. — Cenik razpošilja se na zahtevo poštne prosto.

Brizgalnice

najnovejše vrste in vse gasilske potrebščine

kupujte samo pri

Prvi hrvatski tovarni za stroje in livarni železa d. d.
v Zagrebu.

Cenovnik brezplačen. — Obisk društev na lastne stroške.

FR. P. ZAJEC,
Ljubljana, Stari trg 9.
Optik. — Strokovnjak.

Očala ščipalniki, toplo-
meri, barometri, daljno-
gledi itd.

Z elektr. obrat. moderno
urejena delavnica.

Prvi, edini slov. optičn. cenik
dobi vsakdo zastoj.

Tovarniška zalog
pripoznano najboljših
švicarskih ur

kakor vse druge
zlatnine in srebrnine.

Postrežba točna.

Cene solidne.

Fr. P. Zajec,
Ljubljana.

Cenik brezplačno!

Jernej Ložar, Ljubljana

krojaški mojster - Sv. Petra cesta 22

priporoča

svojo krojaško delavnico za izdelavo
uniformskih oblek
za požarno brambo.

Solidno delo.

Fini kroj.

Točna postrežba. Nizke cene.

KETTE

LJUBLJANA

Franca Jožefa cesta 3.

Specialna trgovina klobukov, če-
pic, kravat, perila in vseh drugih
potrebščin za gospode in dečke.

Lastna tovarna ur
:: v švic. ::

F. ČUDEN

Ljubljana, Prešernova ulica 1

(nasproti frančiškanske cerkve).

UNION ure najboljše in

najbolj natančne

Zlatnina. Srebrnina.

Zahtevajte moj glavni CENIK

zastoj in poštnine prosto.

Oljnate barve, fasadne barve za hiše, kranjski
firnež, karbolneje za drevesa, mavec (gips) za
podobarje in stavbe, čopiči za vsako obrt, kakor
tudi vseh vrst mazila in olja za stroje priporoča

A. ZANKL sinovi

c. in kr. dvorni založniki.

Prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev,
:: lakov in steklarskega kleja v Ljubljani. ::

Zahtevajte cenike.

Zahtevajte cenike.

Mestna hranilnica ljubljanska
Ljubljana, Prešernova ulica 3.

Največja slovenska hranilnica.

Denarnega prometa

koncem leta 1913 . K 700,000.000.—

Vlog „ 43,500.000.—

Rezervnega zaklada . „ 1,330.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obre-
stuje po

4¹/₂ 0/0

brez odbitka. Hranilnica je **pupilarno**
varna in stoji pod kontrolo

c. kr. deželne vlade.

Za varčenje ima vpeljane lične

domače hranilnike.

Konfekcijska trgovina

Maček & Ko.

založniki c. kr. priv. juž. železnice

Ljubljana

Franca Jožefa cesta štev. 3

priporoča veliko izbero spomladan-
skih novosti za gospode in dečke.

Obleke po meri.

Strogo realna postrežba. Najnižje cene.

Adalbert Kassig

Ljubljana, Židovska ulica

Zavod za uniforme, krznar in izdelovatelj čepic.

Priporoča svojo največjo zalogo raznovrstnih uniformskih predmetov za gasilna društva. Posebno opozarjam na moje nepremočljive naramnice za moštvo, ki ohranijo vedno svojo obliko. Največja zaloga vsakovrstnih uniformskih predmetov za uradnike, vojake, železničarje, orožnike itd. Prodaja častnih kolajn in jubilejnih križcev, prodaja raznih trakov za častne znake.

Ceniki uniformskih predmetov za gasilna društva zastoj in poštne prosto.

Nakup vsakovrstnih kož od divjačine po najvišji ceni.

Lastna delavnica.

Postrežba točna.

Cene
nizke.

Učiteljska tiskarna

v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom
Frančiškanska ulica šte. 6

priporoča slavnim županstvom ter vsem
:: c. kr. in drugim javnim uradom svojo ::

popolno zalogo
uradnih tiskovin

slavnim hranilnicam in posojilnicam se priporoča tudi v izvrševanje hranilnih knjižic; slavnim gasilskim, narodnim in drugim društvom v izvrševanje vabil, pravil, plakatov, diplom, ki jih izvršuje v navadnem ali v večbarvnem tisku najokusneje.

Postrežba točna in solidna.

Cene zmerne.

Pozor! Pozor!

Gasilna društva!

Glavna zaloga in lastno izdelovanje vseh potrebščin za gasilna društva kakor:

pasove, naramnice, rokavice, signalne rogo-ve, hupne

piščalke, vrvice, vrvi za plezalce, cevi, cevne obveze

čelade, čepice, sekirice, kuple zlate in usnjate

ovijaki, bakle, platneni vedri, cvilih itd.

Sploh vse v gasilna društva spadajoče predmete. Vzorec cevi, kakor cvilih za delavne obleke na razpolago. — Dalje, prevzema tvrdka tudi popravilo poškodovanih čelad in sekiric!

Obilnim cenjenim naročbam se priporoča

Benedikt & Co.

Ustanovitev tvrdke 1830.

Ljubljana. Ljubljana.

Ustanovljena leta 1869.

Mnogoštevilnokrat odlikovana tovarna gasilnega orodja tvrdke

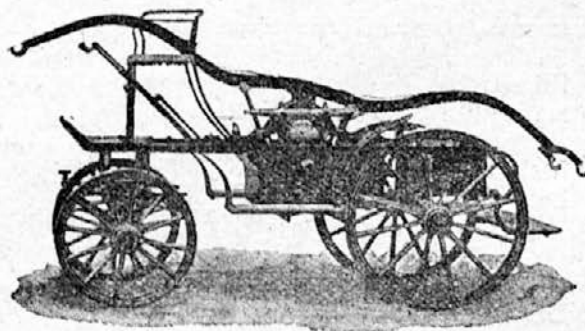
Konrad Rosenbauer
v Lincu ob Donavi.

Zastopnik

Fran Samsa v Zagrebu

Gunduličeva ulica št. 21.

Telefon šte. 1586.

Priporoča se vsem cenjenim gasilnim društvom, občinam in tovarnam za cenjena naročila vseh potrebščin

gasilnih predmetov.

Bencinmotornih brizgalnic najnovejši sestav, koji vse ostale prekaša, parnih brizgalnic, voznihi brizgalnic, patentirano snemalko „Triumf“. Velika zaloga predmetov za osobne opreme, sanitetno orodje, izvrstne cevi, čelade, pasove, elegantne sekirice, čepice itd.

Najpovoljniji plačilni pogoji.

Najstarejši strokovni zavodi v Avstriji.

Osrednja prodajalnica

brizgalen, gasilskih potrebščin, telovadnega orodja
in avtomobilov

Tovarne:

R. A. Smekal, Smichov.
V. J. Stratilek, Vis. Myto.
V. K. Šmakal, Praga.

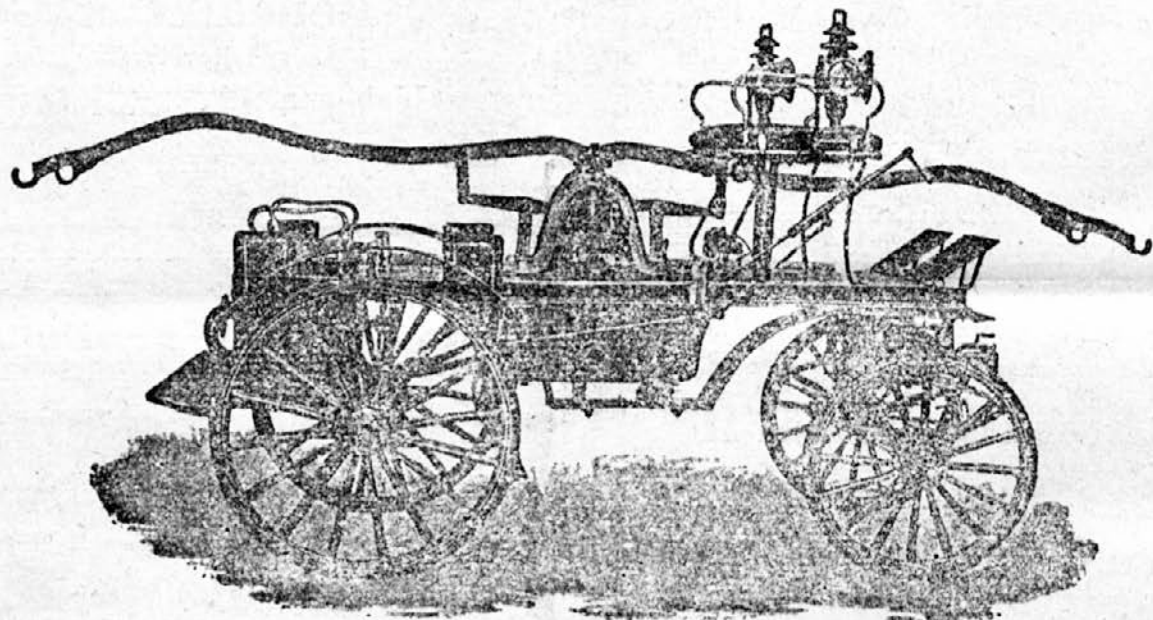
Praga-Smichov

zadruga z omejenim jamstvom.

Telefon št. 1722.

Naslov za brzojavke:
Gasilska prodajalnica,
— Smichov. —

Priporoča vsem c. kr. oblastim, občinam in gasilnim društvom, razne brizgalne, tehnične in gospodarske troje vsake vrste in veličine, cevi in razne lestve, itd. — Telovadno orodje za šole in društva, motore acetilinske aparate itd.

Najnovejši izum trdke so brizgalnice, ki zajemajo in mečejo vodo z desne in leve strani ter imajo ravnotež tako sestavljen, da pot ebuje stroj 40% manj delavske moči nego stroji ostalih trdtk. Ta izum je bil leta 1903. odlikovan v Pragi na razstavi z največjo nagrado: zlato kolaino in diplomo. Na Kranjskem, Primorskem, Štajerskem in Hrvaškem in ostalih deželah je prodanih teh strojev že nad 100 ter ima od različnih gasilnih društev zelo laskava izpričevala.

Podružnica v Zagredu je prodala takih brizgalnic na Kranjskem za kraje: K ško, Kostanjevica, Bohinjska Bistrica, Metlika, Šenčur, Koroška Bela, Zgornja Šiška, Dravljje, Idrija, Pred slje, Sora, Stob, Trzin, Žabnica, Rovte, Velika Loka, Kamna gorica, Stežic, Valtavas in Št. Peter pri Rudolfovem;

na Štajerskem: Ojstrškavas, Gomiško, Okoslavci, Možganjci in Prekopa;

na Primorskem: Kobarid, Idrijsko in B. vec;

na Hrvaškem: Ravnagora, Delnice, Lip k, Dolnja Stubica, Požega, Kešinci, Samobor, Vrginmost, Lokve, Gradec, Ludina, Vrbovec, Koprivnica, Pakrac, Popovača, Spara Pažova, Dugoselo, Hlebenje in Sv. Ana.

Razen teh stroj v izdelujemo zelo praktične male brizgalnice „univerzalne“ na dveh ali na štirih kolesih, ki so za prvo pomoč prav praktične, bodisi za gasilna društva bodisi za občine, ki imajo malo denarnih sredstev.

Dalje izdeluje trdka vse ostalo gasilno orodje in potrebščine kakor čelade, pasove, sekirice, ročne in mehanske lestve najnovejše vrste. Delavske in paradne obleke, čepice in gasilna znamenja po najnižjih cenah.

Občnam in gasilnim društvom olajšalni plačilni pogoji na obroke. — Za vse stroje se jamči pet let.